

Crisis Theologica

In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi controversiæ,
subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Crisis Theologica - In Qva Selectiores, Et Aciores hujus, et elapsi sæculi
controversiæ, subsecuturâ in Elencho legendæ discutiuntur

Casnedi, Carlo Antonio

Ulyssipone, 1712

Sectio Secvnda. Ex mente celebriorum Thomistarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84796](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84796)

opinionis, seu honestatis actus, & objecti
non autem necesse semper est iudicium dire-
ctum subjectivè probabile, aut probabilius
de opinionis veritate, seu de honestate actus,
& objecti.

SECTION II.

§. I.

Aliqui.

*Retorqueo dictum Goneti in eundem tuentem
neminem assequi mentem D. Thomæ, nisi Tho-
mistas, n. 66.*

Ex Caietano lex, quæ non scitur, non obligat, ibid.

Utitur solo reflexo, quod non videat mortale, si quis baptizet sine solemnitate, n. 68.

*Qualiter cum dubio stet juxta Caiet. certitudo
de non peccato, ibid.*

Nemo obligatur ad iudicium incertum, adeoque ad directum, ibid.

Ferrariensis resolvit dubia per solum iudicium reflexum, n. 73.

*certa, sequitur stantem pro libertate, n. 74.
Juxta Durandum satis judicium reflexum, ib.*

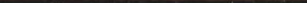
*opinionem esse falsam, excusabitur à culpâ, si
eam sequatur judicans probabilem, n. 76.*

*Ait legem, quæ non est certa, non obligare, ib.
Ait satis iudicium, quod opinio sit communis, ne*

M. Medina resolvit tantum reflexè plura dubia,

die improbaviles, an *M. Victoria*, & *M. So-*
to, ibid.

Audivi-

1000

N.
66.

Audivimus utrumque Theologiæ Scho-
lasticæ Principem; audiendi modò
utriusque discipuli, qualiter directas qua-
estiones, si incertæ sint, resolvant; an semper
ferendo directum de rei veritate iudicium;
an sæpe contenti solo reflexo evidenti de ve-
ritatis probabilitate iudicio. Ducemus autem
exordium à Thomistis, de quibus M. Gon.

M. Gon.

tom. 5. tr. 4. de Sacram. Euchar. in *Præfat.*
scripsit, quod etsi extranei omnes pollicen-
tur, nè latum unguem à D. Thomæ doctri-
nā recessuros, *id quidem omnes extranei polli-
centur, sed id soli discipuli* (nempe Thomistæ)
implent. Si igitur ostendero ferè omnes Tho-
mistas sæpe solo de probabilitate objectivā
veritatis iudicio contentos, eo ipso ostendā
tum quòd nostra doctrina sit Divi
Thomæ; tum quòd doctrina Gonetii negan-
tis satis esse solum reflexum de objectivā
probabilitate veritatis iudicium, non sit Di-
vi Thomæ.

N.

67.

C. Caiet.

Primus est purpurā ac doctrinā eminens
Card. Caietanus, qui in *sum. verb. jejunium*,
quærens, an præceptum jejunandi, salvo
contemptu, obliget sub mortali, ait: *Non
audeo ex iure scripto asserere, quia nullibi scio
scriptum esse præceptum obligans ad mortale non
jejunantem.* Non ignoro, quòd hæc opinio
supponat doctrinam hodie improbabilem,
nempe, quòd nulla lex humana, secluso
contemptu, obliget sub mortali; & quòd
nulla lex detur obligans ad jejunium. At tan-
to Doctori parcendum; fortè enim hoc ip-
sum erat suo tempore inter T. T. incertum.
Ego unicè considero 1. modum resolvendi
questionem per suspensionem iudicii direc-
ti; ait enim, non audeo asserere esse morta-
le, seu non assero esse mortale. Considero 2.
principium, quo utitur; est enim ipsissi-
mum, ac quo nos aliàs usi sumus; quòd lex,
quæ non scitur, non obligat; etenim ex ca-
rentiā scientiæ præcepti obligantis ad jeju-
nium, infert se non audent asserere, quòd
omissio jejunii sit mortale. Considero 3. quòd
non jejunantem citra contemptum asserere
non audet reum culpæ lethalis; adeoque
omittens jejunium sub iudicio reflexo, quòd
lex non sit sibi certa; & multo magis sub
hoc, quòd non lex sit sibi certò probabilis,
juxta Caietanum sine culpā operatur; ergo
juxta illum, ne quis omittendo jejunium
peccet, necessarium non est hoc iudicium
directum, Lex non datur.

N.

68.

C. Caiet.

S. Tho.

Similiter in 3. p. qu. 67. art. 4. ubi quærit,
an cuique extra casum necessitatis baptizare
liceat. Negat D. Thomas l. c. at Caietanus
dicit: *Peccatum mortale non video*, si quis sine
solemnitate baptizet. Ecce præter reflexio-

nes in priorem textum allatas, quæ hic quo-
que locum habent, adverte, quòd non di-
cat, *non est peccatum mortale*; quin hoc iudi-
cium directum suspendit, & nihil directè
asserit de veritate ut est in se, sed unicè su-
pra iudicii directi suspensionem reflectit, &
ait, se non videre peccatum mortale: ergo
modus resolvendi dubia speculativa aut mor-
alia, non per iudicium directum de verita-
te, sed per solum reflexum de rei probabili-
tate, aut non probabilitate, apparentiā, aut
non apparentiā, est apud Antiquos utilissi-
mus, non tantum quoad opinari, sed &
quoad operari, aut omittere operationem.

Rursum tom. 1. Opuscul. tr. 31. respons. 13. N.
ad dub. 7. quærens, qualiter quis possit esse bo-
certus de non peccato, pullando campanas
die festo, etsi directè dubitet, an pullare die
festò sit peccatum, expressè asserit, quòd si
quis dubitans, an pullare die festò sit illicitum,
& tamen non dubitet sibi hic, & nunc
licitum esse pullare, iste non peccaret pul-
lando, quantumcumque magna esset dubi-
tatio apud eundem de actu pullandi secun-
dum se, an sit licitus, vel illicitus; & simi-
liter quantumcumque esset magnus timor
de eodem. Hæc Caiet.

Ecce 1. non requirit, quòd operaturus
assentiat directè, seu ex motivis directis
stantibus pro licentiā operationis, sed satis
quòd ex reflexis hic, & nunc iudicet se non
peccare pullando, ut rectè notat D. Perea n.
57. & 398. Ecce 2. si non est necessarius, jux-
ta Caiet. assensus directus, eo ipso satis erit
iudicium reflexum certum de probabilitate
objectivā licentiæ actionis, suspensio omni di-
recto de ejus licentiā. Ecce 3. quantumcum-
que vehementer quis dubitet, & timeat, an
pullatio secundum se sit licita, potest quis,
juxta Caiet. sub alio iudicio certo reflexo li-
citè operari, seu pullare: sed strictè dubi-
tans suspendit omne iudicium directum: er-
go suspendens omne iudicium directum po-
test licitè operari: ergo ut quis licitè ope-
retur, necessarium semper non est directum
de rei licentiā iudicium, sed satis iudicium
evidens de probabilitate licentiæ, aut quod-
libet aliud nixum alteri principio.

Pariter 2. 2. qu. 172. art. 6. ait: Hoc so-
lum dicendum occurrit, quòd Sibyllas, quæ
hic inter Dæmonum prophetas comparan-
tur, superius in quest. 2. art. 7. ad 3. inter
personas in fide Christi explicite salvatas
comparatæ videantur. Materia siquidem hæc
incerta cum sit, quoniam de individuis non
pertinentibus ad fidem est, modò in unam,
modò in aliam partem declinare permitti-
mus. Hæc Caietanus. Ecce 1. in rebus incertis
permit-

permittit licitum quodlibet opinari. Ecce 2. dicit, *permittimus*; non enim obligat ad iudicium directum, quia est incertum: ergo nemo ullâ lege obligatur ad iudicium directum, ne obligetur ad incertum. Si ergo in rebus speculativis incertis nemo ad iudicium incertum obligatur, nemo quoque in rebus practicis incertis obligabitur ad iudicium incertum: sed omne directum de rebus incertis est tale; immo omne etsi moraliter certum potest esse in re falsum: ergo nemo ad iudicium directum de re incerta obligari potest: sed ex aliâ parte, ut recte operemur, obligamur ad aliquod iudicium; ergo vel ad reflexum certum de probabilitate licentiæ; vel ad directum incertum de rei licentiâ. Ubiam igitur lex à Probabilioristis Modernis asserta, quod nemo sine iudicio directo de licentiâ operari possit?

N. Demum 1. 2. qu. 109. art. 8. §. *In eodem*.
72. ait: Dubium quidem magnum occurrit in
C. Caie. multis. Primò ex ipso Authore, quia in 2.
S. Tho. *diff. 28. qu. 1. art. 2.* rejicit hanc viam, quam
hic tenet pro sententiâ, & arguit contra eam
solvens rationem ejus, & dimittit eam ut fal-
sam; in hoc autem loco non respondet suis
rationibus ibidem factis, & tamen determi-
nat oppositum. Hæc Caietanus de S. Tho-
mâ. Ecce quàm importunè à Fogarino, &
Fogar. S. Tho. Probabilioristis assumatur ut primum prin-
cipium, quod ut quis aliquam sequatur opi-
nionem, solvere debeat rationes oppositas,
cum tamen S. Thom. juxta Caiet. hoc præ-
stiterit. Si ergo solvenda necessario non sunt
rationes oppositæ, signum est, quod neces-
sarium non sit iudicium directum de veritate,
& multo minus, quod hoc iudicium di-
rectum debeat esse certum, sed satis erit ju-
dicium de probabilitate objectivâ.

N. Secundus est Ferrarientis, insignis quo-
73. que D. Thomæ Interpres, qui *lib. 3. contra*
Ferrar. *Gentes cap. 59. pag. 299.* ait: Possumus primo
tenere, quod Beati videant tantum præ-
sentia. Et ad finem *eiusdem* §. ait: Possumus
secundo tenere, quod Beati eo modo, quo
singularia cognoscunt, &c. Ecce modus,
quo quæstionem resolvit, non est directè af-
firmando, aut negando: non enim dicit, *te-
neo*, sed utitur iudicio reflexo certo cadente
supra probabilitatem objectivam veritatis
opinionis, quasi diceret: Certò probabile
est, quod Beati videant tantum præsentia:
ergo si in dubiis speculativis incertis licitus
est modus illa resolvendi, non directè sem-
per per veritatem, sed reflexe per probabili-
tatem, quoties res est incerta; licebit quoque
resolvere dubia practica per solam certam
objectivam probabilitatem veritatis; non au-

tem obligabimur resolvere semper illa per
iudicium directum de veritate: etenim si da-
tur præceptum de iudicio directo veritatis,
utrobique datur; nempe veritatis speculati-
væ, si dubium sit speculativum; practicæ, si
practicum.

Tertius est Durandus, Insulis, & Iapien- N.
tia celebris, cui ferè omnis Universitas Ca- 74.
tholica Cathedram destinavit; loquens igitur de cognatione spiritali inter conjugatos
in 4. *diff. 42. qu. 2. art. 3.* ait: Quidam addunt,
quod ille, qui fraudulentè hoc fecit, potest
reddere debitum, sed non licet ei exigere;
quod quavis sit probabiliter dictum, non
invenitur in jure expressum, quod non liceat
ei debitum petere. Hæc Durandus. Ecce 1.
vocat probabilem oppositam stantem pro le-
ge, seu negantem tali conjugato licentiam
petendi debitum. Ecce 2. quavis opposita
stans pro lege sit Durando probabilis, quia
tamen non est in jure expressa, id est, non
est certa, ideo Durandus sequitur stantem
pro libertate, nixus huic nostro principio,
Lex non certa non obligat; & ideo quia non
invenitur expressa prohibitio, innuit Du-
randus, quod illi conjugato liceat petere de-
bitum. Ecce 3. modus reflexus regulandi cō-
scientiam æquivalens directo: non invenio
expressam legem vetantem; seu esto mihi
probabile sit dari legem vetantem licentiam
petendi debitum, attamen mihi certo pro-
babilius est eam non dari; quod iudicium re-
flexum de objectivâ probabilitate non le-
gis vetantis æquivaleret huic directo, Licet
petere debitum: & conscientia conjugati
æque regulari potest à solo iudicio reflexo
de certâ probabilitate non legis vetantis
licentiam petendi debitum, ac à solo directo
de veritate ejusdem non legis: id est, tam ab
hoc solo, est probabilius non dari legem ve-
tantem; ac ab hoc solo, non datur lex ve-
tans: ergo juxta modum discurrendi, quo
Durandus in re tam gravi utitur, non est ne-
cessarium iudicium directum de veritate, sed
satis reflexum de certâ probabilitate, aut
probabilitate veritatis.

Quartus est M. Victoria, quo nemo tuo N.
tempore scientior, qui loquens de Homici- 75.
dio in *Relezione de Jure Belli n. 4.* ait: Et hoc
revera, seculo scandalo, videtur licere &c.
Ecce ait, *videtur*, quod est iudicium reflexum
supra objectivam probabilitatem li-
centiæ; & est idem, ac certò mihi probabile
est licere; non autem absolute ait, *licet*. Si-
milis habet n. 5. ubi ait: Credo, quod per
injuriâ percussus possit statim repercute-
re; quæ tamen opinio hodie est improbabili-
lis, & unice ad rem meam noto, quod cum
suo

fuo tempore incertum fortè eſſet, an ea incontinens repercuſſio liceret, M. Victoria juxta prudentium virorum morem locutus eſt, ſuſpendendo judicium directum, non enim dixit, poteſt repercutere, ſed credo, ſeu mihi probabile eſt, quòd poſſit. Similiter in *Relección de Simoniá* pag. 193. ait: Bonà veniã tantorum virorum (inter quos reſulerat S. Thomam) ſequeretur libentius ſententiam Canonitarum, & ideo reſpondet probabiliter per concluſiones: Prima eſt &c. Ecce iterum in re incertà ſibi, ut prudentius reſolvat, appellat immediatè ad veritatis probabilitatem, non ad veritatem. Omitto alia ejus loca, in quibus ſuſpenderit judicium directum de veritate, ſolo contentus reflexo de objectivà veritatis probabilitate: ergo, juxta M. Victoriam, queſtio incerta ſapienter reſolvitur per ſolam probabilitatem, & conſcientia honeſtè regularetur per ſolum judicium de probabilitate veritatis, omiſſo directo de veritate.

N. Quintus eſt M. Soto, ejusdem M. Victoriam ſapiens diſcipulus, qui in 4. diſt. 18. 76. *qu. 2. art. 5. §. Unde ad argumentum.* hæc M. Sot. habet: Quamvis Sacerdos exiſtimet opinionem eſſe falſam, non tamen inde exiſtimare debet ſibi non licere illum abſolvere, ſignificans propter probabilitatem excuſatur ille à culpa. Hæc M. Soto. Ecce 1. in terminis noſtra mens, non enim ait, propter veritatem, aut propter probabilitatem; immò nec dicere poteſt: etenim cuiſlibet propria eſt probabilior, & oppoſita eſt minus probabilis; ſed propter probabilitatem opinionis excuſat à culpa Sacerdotem abſolventem, etſi iſte opinionem pœnitentis, non tantum minus probabilem, ſed falſam putet: ergo ſi, juxta M. Soto, licet operari, ſeu abſolvere, itante judicio directo ſubjectivè probabiliori de falſitate opinionis oppoſitæ, & de veritate propriæ, unito cum judicio reflexo de objectivà probabilitate veritatis, ejusdem opinionis oppoſitæ, multò magis licebit ſub ſolo reflexo de objectivà probabilitate, ſuſpenſo directo ſubjectivè probabiliori de veritate propriæ, & de falſitate oppoſitæ. Ecce 2. quòd M. Soto totam rationem excuſantem à culpa Sacerdotem abſolventem, quamvis putantem opinionem pœnitentis eſſe falſam, reſundit in certam objectivam, & quidem minorem probabilitatem veritatis opinionis pœnitentis: ergo ſolum reflexum de certà objectivà probabilitate, ſive maiori, ſive æquali, ſive minori judicium ſatis eſt, juxta M. Soto, ad rectè operandum. Ecce 3. quòd Sacerdos tunc abſolvens caret omni directo judicio de veritate opinionis pœni-

tentis, quin, juxta M. Soto, habet judicium directum, ſive ſubjectivè probabilis de falſitate opinionis pœnitentis, ſive de veritate propriæ, (cum quo implicat judicium directum, etſi minus probabile, de veritate opinionis pœnitentis, nam implicat probabilitas ſimultatis utriusque judicii ſubjectivè probabilis contradictoriū: ergo talis Sacerdos, juxta M. Soto, honeſte operatur ſine omni judicio directo ſubjectivè probabilis de veritate opinionis pœnitentis, juxta quem cum abſolvit: ergo ad honeſte operandum neceſſarium non eſt judicium directum de veritate opinionis, ſed ſatis ſolum reflexum de certà, etſi minori probabilitate veritatis opinionis.

Plurima alia M. Soto tradit in noſtri ſeculi volumine, tum de *Secreto qu. 4. Membr. 2. p. 77. 8. concluſ.* ubi ait: Probabile eſt denuntiatum M. fraternaliter poſſe eſſe teſtem, cum finito proceſſu fraternali incipit forum judicialiter: ecce reſolvit per probabilitatem: tum *lib. 10. de Juſt. qu. 5. art. 3.* ubi loquens de cæcis, aut quali ca cæcis, qui horas aliquas memoriter ſciunt, an illas recitare teneantur, ait: Non ſum omnino certus, an ſint cogendi recitare. Ecce 1. ex eo quòd non eſt certus de lege, non obligat recitare: ecce 2. eo quia non eſt certus de lege, probabile putat non eſſe cogendos; adeoque per probabilitatem veritatis, non per veritatem opinionis eos excuſat: tum in 4. diſt. 8. *qu. 2. art. 4. concluſ. 13. §. de ſimplici* ait: Non clarè video litem, ſi puella, quæ non eſt ſub curâ parentum, ſua ſponte virginitatem vult perdere, quòd ſit diſtincta ſpecies luxuriæ à ſimplici fornicatione &c. Immo fortasſe, licet eſſet ſub curâ parentum, etſi illis aliquam injuriam faceret, non mutaret ſpeciem. Siquis ergo contrariam habeat opinionem, abunde in ſenſu ſuo, ſed tamen ego arbitror hanc eſſe probabilem. Hæc M. Soto. Ecce 1. quia non clarè videt eſſe ſpeciem diſtinctam luxuriæ à fornicatione, non audeſt affirmare eſſe diſtinctam: ergo ex M. Soto, ut ahquid affirmetur eſſe peccatum, (nam peccatum diſtinctum eſt novum peccatum) debet clarè conſtare lex. Ecce 2. ſuſpenderit judicium directum circa quaſitum, an virginitatis jactura ſit peccatum ſpecie diſtinctum à ſimplici fornicatione; & unice appellat ad reflexum de probabilitate; idem enim æquivalenter eſt dicere, non clarè video, non mihi conſtat eſſe peccatum, ac dicere, certo mihi probabile eſt non eſſe peccatum.

Similiter idem M. Soto in 4. diſt. 13. *qu. 2. N. art. 3.* ait: Quando violatio Eccleſiæ eſt occulta, nec opus eſt Miſſas, & Sacramenta ſuſpendere.

pendere, nec Ecclesiam reconciliare: & est communis opinio. Ecce non dicit, est opinio vera, sed communis; & ex eo, quod communis sit, adeoque regulariter certò probabilis, putat licitum celebrare, etsi suspensio iudicio directo de veritate, seu de licità celebratione, contentus solo reflexo de licità celebrationis certà probabilitate. Et ibid. *dist. 18. qu. 4. art. 5. conclus. 3.* quærens, an liceat Confessario dicere de publicà meretrice: illa mihi confessa est suum meretricium, & à me absoluta; ait: Videtur esse licitum: Caietanus negat id licere; & profecto hæc opinio est mihi probabilior, quàm contraria. Ecce non assentitur directè opinioni Caietani, sed reflexè, nempe illi ut sibi probabiliori. Et ibid. *dist. 18. qu. 2. art. 4. §. alia autem sunt*, postquam dixit diversas dari opiniones circa obligationem confitendi circumstantias aggravantes, ait: Quidam opinantur solas circumstantias mutantes speciem esse de necessitate confessionis; atque hujus opinionis fuit D. Thom. D. Bonav. & Durandus; & est ferè communis opinio. Ecce ex hoc iudicio reflexo, quod opinio sit communis, iudicat M. Soto licitum juxta eam operari, etsi suspensio iudicio directo de veritate. Immo idem M. Soto §. *colligamus*. recedit à dictà opinione, etsi communi: ergo non est idem opinionem esse communem, ac esse veram: idem autem est, juxta M. Soto, opinionem esse communem, ac licitum juxta eam operari: cur autem, nisi quia communis solet esse certò probabilis? Et ideo DD. dicere solent hanc, aut illam opinionem esse communem, ut indicent licitum eam sequi, & juxta eam operari: sed iudicium de communitate opinionis non est iudicium de veritate illius: ergo ut quis licite operetur juxta aliquam opinionem, necesse non est iudicium de ejus veritate; satis de certà ejus probabilitate, ut accedit regulariter opinionibus communibus. Et ibid. *dist. 24. qu. 2. art. 4. §. & vero*. ait: *Opinio de gratiâ in sumptione Sanguinis* (nempe, an sub utraque specie communicans recipiat maiorem gratiam) *non est tam probabilis, quàm quod unus tantum, idemque gradus in sumptione Corporis conferatur*. Ecce utramque speculativam opinionem iudicat etsi inæqualiter probabilem; immò ecce suspendit iudicium directum de veritate, contentus solo reflexo de probabilitate veritatis.

N. Sextus est M. Medina, passim ut Author Probabilitatum commendatus, quique frequenter in rebus incertis directum suspendit de veritate iudicium, contentus solo reflexo de probabilitate veritatis. Ita 1. 2. qu. 74. art.

8. *dub. 3.* cum M. Victoria de opinione tunc probabili, hodie tamen improbabili, ait: Videtur non esse mortale: Non dicit, non est mortale. Non est autem quod Lector mihi vitio vertat, quod retulerim Antiquiores aliquos, qui aliquibus opinionibus, hodie improbabilibus, probabilitatem dederint: non enim omnia scire potuerunt; nec omnia uno sæculo discuti potuerunt; cum hanc quoque gloriam præsentis, & futuro sæculo Deus reservavit. Et ideo M. Victoria, & M. Soto, ut scitè excusent aliquas D. Thom. opiniones, quas deinde retractavit, dicunt; ille *Relezione de Simoniâ n. 25.* quod S. Thom. opinionem sui temporis secutus; iste in 4. *dist. 24. qu. 1. art. 4. §. Ad vero*. quod opinionem vulgi secutus sit; innuendo nobis opiniones aliquas habitas à nobis hodie ut improbabiles, immò ut damnatas, habitas fuisse tempore antecedenti ut probabiles, quod idem temporibus futuris fortè eveniet aliquibus opinionibus auditis hodie ut certò probabilibus; immò moraliter certis.

M. Sor.
M. Vict.

§. II.

Alij celebres Thomistæ.

S U M M A R I U M.

M. Bannez solvit dubia non per veritatem, sed per probabilitatem, n. 80.

M. Serra, n. 81.

M. Mart. de Prado, n. 82.

M. Baro, n. 83.

M. Passerinus, etsi Probabiliorista, tueretur nostra principia, quod sola certa lex obligat, quod possessio libertatis teneat in omni materia, n. 84.

Sibi contradicit, ibid.

Ait satis certum de probabilitate iudicium, ut recte operemur, n. 85. 86.

M. Passer. plurima resolvit tantum reflexè per solam probabilitatem, à n. 87. 88. 89.

An opinio probabilis det jurisdictionem? n. 88. 89.

Error juris dubij æquivalat dubio facti, ibid.

M. Sylvester accipit ad solum reflexum de maiori probabilitate, n. 90.

Idem agere fert, quod Caietanus velit, S. Thomam docuisse opinionem de coexistentiâ futurorum æternitati, ibid.

M. Conradus resolvit per probabilitatem, n. 91.

M. Petrus, & M. Martinus de Ledesma per probabilitatem, n. 92. 93.

M. de la Cruz, & M. Acacius de Velasco per probabilitatem, n. 94. 95.

Septi-

N. 80. **S**Optimus est M. Bannez, qui 2. 2. qu. 2. art. 8. solvens dubium, an fides explicite sit nunc ad salutem necessaria, ut sine ea nemo possit salutem consequi, seu sit necessaria necessitate medii, ait: Non est hæresis, nec temerarium, nec scandalosum asserere, quod quis modo assequi possit vitam æternam sine fide explicita Christi D. Hanc conclusionem ponimus

contra Caietanum, quia oppositam sententiam tenet Scotus in 4. dist. 5. qu. un. art. 2. ubi constituit sex argumenta satis probabilia; & certè hoc videtur valde probabile. Hæc M. Bannez. Non disputo, an verum sit, quod ea opinio sit valde probabilis, sed unicè confidero modum, quo solvit dubium, non per veritatem, sed per veritatis probabilitatem, quod sæpe facit.

N. 81. **O**ctavus est M. Serra, qui quæstionem de potestate absolvendi ab hæresi resolvit, non per veritatem, sed per summam probabilitatem; ait enim 2. 2. qu. 11. art. 4. Quando conceditur facultas absolvendi a catibus Bullæ Cænæ, & non expressè excipitur hæresis, probabilissimum est, Hæreticum occultum absolvi posse ab illo Confessario electo. Ecce si in re sibi probabilissimā necessarium non putat directum ferre de veritate iudicium, sed ad summam probabilitatem recurrit, quid in rebus magis sibi incertis facturus erit? Et 2. 2. qu. 73. art. 3. dub. 1. de opinione Caietani, & aliorum ait: Puto esse probabilem: & ibid. qu. 76. art. 3. ait: Mihi probabile est, quod plures simul maledicere sit unum solum numero peccatum tam physice, quam moraliter. Ecce iterum in re adeo classica, solā contentus est probabilitate veritatis. Idem alibi passim præstat.

N. 82. **N**onus est M. Joan. Martinez de Prado, qui quidem Probabiliorista est, & tamen à nostro discurrendi modo, & mente non discedit; ita tom. 2. cap. 28. qu. 3. §. 1. apud P. Moy. tom. 2. tr. 2. disp. 1. qu. 3. n. 7. hæc habet: Melius distinctione adhibita (nempe pacti ex iustitiâ, & pacti ex gratitudine) litteram componunt Lessius, Bonac. Trulenc. Lugo, Serra, dicentes, esse usuram, & simoniam, si addit pactum iustitiæ, aut fidelitatis: addit P. Moya n. 18. non ita si sit amicitiae, aut gratitudinis, dare temporale pro spirituali. Ecce ait, melius, seu probabilius: & tom. 1. cap. 8. qu. 9. n. 11. tractans dubium difficilis solutionis, ut videre est apud P. Moyam tom. 2. tr. 3. disp. 2. qu. 5. per totam, ait: Quando potens absolvere ab hæresi occultâ tam longè abest, ut aditus ad eum sit moraliter impossibilis, non videtur mihi

improbabile, quod Episcopus, vel immediatus Religiosis Prælati valeat directè in foro conscientie absolvere; quod generaliter tradidisse videtur P. Suar. tom. 4. in 3. p. disp. 30. sect. 3. &c. Hæc M. de Prado. Et ecce ex iudicio de non improbabilitate opinionis affirmantis licentiam absolvendi, iudicet licitum absolvere: ergo multo magis licitum erit absolvere sub solo iudicio certo de probabilitate opinionis affirmantis licentiam absolvendi. Et tom. 2. cap. 20. qu. 2. §. 3. n. 30. quaerens an Duces, & Milites, qui in bello navali hostes effugere non valent, possint navim igne consumere, ne illi, eorumque bona in hostium manus deveniant, ait: Affirmant Lessius, Malder. Trulenc. Lugo, Serra; & hæc sententia est probabilis, dum tamen, ut advertit Lugo, gravis causa boni publici intercedat. Ecce non per veritatem, aut probabilitatem, sed per solam probabilitatem licentiæ resolvit. Superfedo ab alijs locis, tum quia cuicque obvii sunt, si ejus Theologiam Moralem, & Tomum de Pœnitentiâ revolvat; tum quia plures dedi

dis. 13. n. 405. **D**ecimus est M. Baro, qui Probabiliorista, immò Tutorista est; hic enim 2. 2. Ma. nuduct. d. 2. sect. 2. pag. 263. & 264. defendens aliquam Caietani opinionem, quamvis propriam asserat tutiorem; simul tamen dicit, quod Caietani opinio fuerit illi, ante decretum Pape damnantis, practice probabilis. Ecce juxta M. Baro, ut Caietanus tuto suam sequi posset opinionem, satis et erat, ut illi esset practice probabilis.

Undecimus est M. Passerin. Probabiliorista, qui tom. 1. in 2. 2. qu. 186. n. 278. ait, & quemlibet debere amplecti opinionem, quæ videtur magis consona rationi; hæc enim est probabilior; & n. 281. idem inculcat. Ita tamen hic Author est Probabiliorista, ut nostra principia tueatur, tum de naturali possessione libertatis in omni materia, tum quod nulla lex obliget, nisi sit certa, ut expresse docet n. 239. & 274. ex S. Thom. 1. 2. qu. 4. The. 95. art. 3. & ideo n. 276. ait: Quoties opinio pro non lege est æquæ probabilis, ac pro lege, tunc lex non obligat, quin possidet libertas. Immo n. 246. ait: Circa conclusiones, quæ in re non habent cum legis principis necessariam connexionem, nec probabilissima opinio necessitatem aliquam ferre potest, quia illæ non cadunt sub lege, sed sunt res indifferentes ex humana prudentia determinandæ. Hæc M. Passerinus, volens nec probabilissimam stantem pro lege obligare; at manifesta se offert contradictio: si enim ex n. 246. nec probabilissima stans pro lege

lege obligat; quia probabilissima non est certa, lex autem debet esse certa, ut obliget; quomodo n. 278. ait, quemlibet amplecti debere opinionem; quæ est magis consona rationi, hæc autem est probabilior?

N. 85. Verum, hæc, aliisque contradictionibus dimissis, venio ad præiens meum intentum; etenim præclarus iste, & eximius Probabiliorista apertè sustinet, quod ut rectè operemur, satis sit certum de probabilitate iudicium; nam n. 279. ait: Quoties non apparet, quæ opinio sit certior; sufficit, quod moveatur à principio extrinseco; & quod sit certus de probabilitate, quia non potest habere maiorem certitudinem; & tunc in hoc est tutus, & ita non necessitatur ad alteram partem; sed ad utramque est indifferens; ut eligat quam velit, quia utraque est æquè probabilis, etsi utraque non sit æquè tuta, utraque tamen est tuta; & nulla est contrariè tutior, licet comparative una sit tutior altera; licet igitur non investigatà veritate ex solo iudicio probabilitatis nō liceat quamcumque opinionem sequi, ubi tamen quis fecit, quod in se fuit, & non potuit invenire nisi quod utraque pars est probabilis; potest probabilitate uti, & quam voluerit opinionem sequi. Hæc M. Passerinus.

N. 86. Ecce 1. in terminis nostra mens, quod investigatà veritate, si hæc intra certæ probabilitatis terminos adhuc maneat, adeoque sit incerta, liceat operari ex solo iudicio reflexo de objectivâ opinionis probabilitate; & sequi quam maluerit; id ipsi enim nos dicimus, dum affirmamus, satis se solo esse certum reflexum de objectivâ probabilitate veritatis iudicium; supponimus enim veritatem investigatam; & post serium ejus examen, utramque contradictionis partem manere certò probabilem; atque adeò veritatem manere incertam intra terminos certæ probabilitatis. Ecce 2. non dicit sequendum iudicium reflexum de objectivâ probabilitate, sed de probabilitate; ergo cum æquè, aut minus probabilis sit etiam certò probabilis, licebit ex eodem Authore, sequi iudicium reflexum certum de probabilitate tam maiori, quam minori, nam de æquali expressè affirmat.

N. 87. Porro hæc doctrinâ de solo iudicio reflexo certo de objectivâ probabilitate, aut probabilitate sæpe usus est M. Passerinus. Nam tom. 1. in 2.2. qu. 186. art. 7. n. 215. ait: Probabilis est opinio P. Suar. quod recipere sine licentia Superioris reus aliquam ex illis, quæ Religio dare solet; ex gr. pileum, librum &c. non sit mortale; & n. 228. ait: Veriorem, & tutiorem puto sententiam Tom. III.

Navarri negantem; & n. 236. propositâ difficultate eam unicè solvit dicendo: P. Sanch. lib. 7. cap. 19. n. 10. vult, quod raro contingere possit culpa mortalis; & mm. 327. postquam attulit decretum Tridentini, an necne Religioso vetitum sit ex novo jure Tridentini habere peculium; & an per decreta Tridentini novum jus conditum sit, an antiquum innovatum, negantibus plerisque novum jus conditum, subdit: Hæc dixi non resolvendo, sed discurrendo, & proponendo. Ecce quia nec directè, nec reflexè resolvit, sed purè discurrit, dicit se non solvere: ergo quæstio tam directè per iudicium subjectivè probabile, quam reflexè per iudicium de objectivâ probabilitate resolvitur. Et art. 8. n. 47. querens, an Religiosi ex vi voti obedientiæ teneantur obedire S. Congregationi Regularium, relata opinione affirmante, subdit: Sed hoc esse incertum melius dicunt alij; & post pauca ait: Confirmatur; quia cum non sit undequaque certum omnino Pontificem habere hoc speciale dominium, ut Religiosi teneantur ei obedire ex voto, nam & Doctores plures hoc tenent solum ut probabile; & P. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 10. cap. 11. n. 13. non parum formidat, &c. ecce tum resolutio quæstionis directæ per reflexum iudicium de incertitudine sententiæ affirmantis obligationem; tum usus nostrorum principiorum, quod lex incerta non obliget; immo plus dicit M. Passerinus Probabiliorista; nam vult Religiosum non obligari ex vi voti obedire Pape, quatenus non est undequaque certum omnino, quod Pontifex habeat hoc speciale dominium, ut Religiosi teneantur ei obedire ex voto. Et n. 49. ait: Non est censendum Pontificem delegare extra ordinem, vel legatis, seu Nuntiis, vel Congregationi auctoritatem, ut Religiosi ex vi voti teneantur illis obedire. Ecce suspensio iudicii directi.

Et tom. 2. in 2.2. qu. 187. an. 347. ubi querit, an Confessor non approbatus, si 88. habeatur communiter ut approbatus, validè absolvat, ait n. 355. Video hoc punctum problema esse, & si ex una parte præponderat multitudo Doctorum, ex alia superat rationis vigor. Mihi videtur, quod probabile sit, ad hoc, ut gesta ratione publici officij sint valida, satis sit pacifica possessio &c. Et n. 356. querens, an opinio probabilis det jurisdictionem, quatenus Ecclesia censetur eam dare illi, qui probabiliter putat se eam habere, ait, quod etsi aliqui hoc negent, se tamen non videre difficultatem, si cum opinione probabilij jungatur error

V. commu-

communis: Quia si Ecclesia confert jurisdictionem habenti titulum coloratum cum errore communi, et si talis alias sit in mala fide, & sciat se non posse confessiones audire; multo magis dicenda est illam conferre ei, qui bona fide probabiliter credit se posse id facere, si habeat titulum coloratum, & errorem communem. Hic vero non deficit titulus coloratus, quia qui probabiliter putat se posse absolvere, id facit, quia iudicat se approbatum saltem ex privilegio; privilegium autem est titulus saltem coloratus. Unde est, quod qui audit confessiones probabiliter putans se posse id facere, si adest error communis, valde absolvit, & non inter est, an in hoc sequatur opiniones minus, aut magis probabiles, maxime si verè iudicet sibi licere sequi minus probabilem. Hæc Probabiliorista Passerinus, quæ an convenient cum obligatione sequendi probabiliorem, & an plus concedat, quam Probabilista, viderint alij. Hoc tantum noto, quod per hunc Probabilioristam iudicium certò probabile de jurisdictione satis sit, ut quis valde absolvat, immò ut licet, et si enim non omne quod valde sit, licet fiat; hic tamen cum queratur, an licitum sit absolvere valde sub iudicio de certà probabilitate jurisdictionis, eo ipso quod valde absolvitur, licet absolvitur.

Prosequitur n. 357. Sed & præciso errore communi facti, & absque necessitate recurrendi ad legem *Barbarius*, iudico, quod probabilitas sufficiat ad obtinendam jurisdictionem, quantum opus est ad valorem actuum, quia hoc petit utilitas communis; & quidem non negabitur, quod maior probabilitas sufficiat. Ecce non tantum probabilitas, sed probabilitas, juxta M. Passerinum, satis est ad valorem actuum: & n. 358. hoc explicat: quia licet unusquisque teneatur sequi eam opinionem, quam omnibus pensatis iudicat simpliciter verior, secundum sententiam, quam secutus sum 2. q. 186. art. 8. n. 284. & licet ubi omnibus pensatis nulla opinionum appareat simpliciter probabilior, sed utraque est probabilis, multi teneant, quod necesse sit sequi eam, quam dicunt tutiorem; tamen hæc non sunt certa; & jam quamplurimi DD. sentiunt, quod quando utraque verè, & sine dubio est probabilis, liceat sequi quamcumque, etiam relictà minus probabili, & minus tutà: (credo, quod sit error Typographi; debet enim dicere, relictà magis probabili, & magis tutà; nam contraponit sententiam de usu minus tutæ minus probabilis, sententiæ obliganti ad tutiorem inter probabi-

les.) Unde in hoc jus verè est dubium, valde controversum, & incertum: & qui sequuntur sententiam admittentem indifferenter usum probabilium opinionum, simul sentientes hoc esse de jure verius, & probabilius, sunt in bona fide; & dum practice iudicant, & in singulari eligunt id, quod est verè probabile, seu quod certò tenent esse probabile, & postea iudicant se tuto posse illud eligere, bona fide agunt, sequentes quamplurium Doctorum placitum: (ecce vera esse, quæ à me notata sunt circa errorem Typographi; quod si quis hoc neget, parum interest, attamen saltem in immunitate allatus loquitur M. Passerinus de nostra opinione.) Itaque jam in hac parte jus est verè dubium; & hic error est ex una parte valde communis in Ecclesia apud Pares, & licet sit error juris, error autem communis excusans, & faciens ut facta sub eo sint valida, sit error facti; attamen sciendum est, quod error juris dubij æquivalat dubio facti; & citat plures Juristas. Ecce quam benè sentiat de licito usu minus tutæ minus probabilis; immò ecce solum iudicium de certà probabilitate jurisdictionis, validum, & licitum facit absolutionem. Denique ecce, quod solum iudicium reflexum de probabilitate nostræ sententiæ tunc licitum sequi quamlibet certò practice probabilem, satis sit ad operandum. Lege M. Passerini. ubi plura tum pro licito usu cuiusvis certo probabilis, tum pro licentia operandi sub solo iudicio reflexo de probabilitate objectivâ, aut saltem probabilitate.

Duodécimus est Sylvester Sacri Palatii N. Magister, & nobilissimus Summis, quem 90. Probabilioristæ ad sua castra trahere conantur; hic ergo Author verb. *Confessio* n. 1. q. 9. ait: De aggravantibus intra eandem speciem sunt opiniones; sed secundum D. Bonnav. communior, secundum D. Thom. probabilior est, quod necessarium non sit eas confiteri. Ecce suspensio iudicio directo de veritate, an circumstantiæ purè aggravantes sint necessariò confitendæ, recurrit ad probabilitatem, & communioritatem opinionum; quo solo iudicio reflexo habito de communioritate opinionis negantis, honesta erit omisio circumstantiarum intra eandem speciem. Similiter verb. *Opinio* cum Panormitano asserit excusari a peccato, qui ex affectu ad suum Doctorem sequitur ejus opinionem, iudicans probabiliter esse veram; ait Mastrius in 2. d. 5. n. 61. id est, iudicando certò probabiliter, quod sit vera. Rursus in Confessor. q. 14. art. 16. loquens de sententiâ D. Thomæ, qualiter futura sint Dei

Dei eternitati presentia, ait: Circa quod plures Thomistae maximas anxietates patiuntur, quia intelligere nequeunt, quomodo sint vera quaedam falsa, quae S. Doctores imponunt. Est autem mirabile, quod S. Thom. voluerit uno verbo talem opinionem fundare, (alludit ad opinionem Caietani) quam quisque experitur se non posse imaginari, vel intelligere, quod res coexistant, antequam existant; & quod sint praesentes, antequam fiant. Ecce tantus Doctor per hoc solum iudicium modale (mirabile est) putat se plus dicere, quam per hoc directum, (S. Thom. hoc non dicit) Sed quid plura, cum passim in sua Summa recurrat ad solam probabilitatem?

Decimotertius est M. Conradus 1. p. resp. cas. qu. 264. ubi loquens de Missae suffragio ait: Tutius est simpliciter dicere, quod suffragia non proficiunt damnatis. Ecce in re hodie certa, suo tamen saeculo forte incerta, utitur, ut prudenter procedat, solo iudicio reflexo de opinionis tutioritate, imitatus prudentiam, & modum loquendi D. Thomae. Et eadem 1. part. qu. 198. loquens de opinione hodie indubitata, suo tamen tempore dubia, ait: Haec opinio mihi magis placet: non dicit, est vera, sed utitur iudicio reflexo cadente supra maiorem probabilitatem, aut veritatem obiectivam. Et ibid. qu. 331. ait: Si in Francia audivi confessionem Petri, quem hic coram illis, quibus notus est, dico fecisse peccatum veniale, non tamen suspicantur me audivisse in confessione, forte esset probabile illam revelationem non esse peccatum mortale, quia est in re minima, mihi tamen verosimilius est esse mortale. Ecce resolvit per probabilitatem, non per veritatem, etsi veritas sit certa.

Decimusquartus est M. Petrus de Ledesma, qui crebro in sua Summa Hispanica suspendit iudicium directum; ait enim loquens de Beneficiis simplicibus sine concursu: Videtur mihi valde probabile, & quasi certum, quod non detur obligatio eligendi digniorem. Et loquens de sacrificio Missae cap. 27. relatâ duplici sententia, una volente, quod qui non audivit Missam integram teneatur ad aliam integram; alia tueri latis esse, ut partem, quam in prima non audivit, audiat in alia, ait: Sententia mea est, quod utraque sententia est probabilis, & quilibet in praxi licita. Ecce iudicium de sola probabilitate satis ad licitam praxim opinionis.

Decimusquintus est M. Martinus de Ledesma, qui idem dicit, quod M. Conradus de Confessario revelante peccatum veniale; ait enim: Probabile est non esse mortale, Tom. III.

quia est in re minima. Et in 4. part. 2. qu. 60. art. 5. pag. 507. ait: Probabile est, quod uxor non teneatur reddere, etsi licite possit; licet probabilius mihi videatur, quod uxor teneatur reddere debitum marito petenti; esto petens (nempe incestuosus) peccet. Ecce in utroque casu utitur probabilitate; immo in hoc proximo, utramque opinionem iudicat probabilem, quamvis inaequaliter; & quam sequitur, resolvit per solam probabilitatem veritatis.

Decimus sextus est M. Joan. de la Cruz, N. qui in suo Directorio frequenter suspendit iudicium directum, & pure appellat ad certam probabilitatem opinionis, ut quis hanc licite practicet. Ita 1. p. Praecepto 7. de Resp. art. 2. dub. 9. concl. 5. ait: Probabile est posse dignum presentare ad Beneficium, etiam Curatum, maxime si Patronus sit secularis. Et ibid. qu. 3. de Emptione dub. 6. relatâ sententia, an licitum sit vendere vinum aqua mixtum, ait: Probabile est non licere; sed probabilius videtur oppositum. Et 2. p. de Pœnit. dub. 3. opinionem Caietani negantis, quod Pœnitens teneatur sub mortali acceptare, & implere pœnitentiam, vocat probabilem. Ecce hic, & alibi unice appellat ad solam probabilitatem, aut probabilitatem, suspensio iudicio directo de veritate.

Decimus septimus est Illustr. Episcopus M. N. Acatius de Velasco, plerumque suspendit iudicium directum de veritate, soli nixus reflexo de probabilitate, quocumque hec sit. Ita tom. 2. verb. Usura, resol. 453. n. 1. querit an eo quod quis se obliget non petitum pretium, possit aliquid supra sortem exigere, ait: Non obstante, quod opinio sit probabilis, iudico opinionem M. Ledesmae esse etiam probabilem, & in praxi securam, dummodo modicum quid exigatur, puta duo, aut quatuor pro centenario. Et tom. 1. verb. Copula ref. 27. ait: Puto probabile non teneri aliquem confiteri, quod copula fuerit cum Iudea, aut Mahometana. Et ibid. verb. Eucharistia resol. 312. n. 3. & 4. ait: Non obstantibus dictis, Granado cum aliis iudicat probabile esse, quod quilibet secularis homini in articulo mortis constituto possit ministrare Eucharistiam &c. & ideo ob dictas rationes, & ob talium Doctorum auctoritatem iudico hanc sententiam esse probabilem. Ecce hic Praeful eâ animi, & mentis prudentia procedit in incertis, ut in utroque suo Tomo lingua Hispanica exarato, ut plerumque omittat iudicium directum, & appellat ad solum reflexum de certâ probabilitate licentiae.

§. III.

Reliqui ex inclytâ S. Thom. scholâ

SUMMARIUM.

M. Godoy solâ utitur probabilitate, n. 96.

Idem præstat M. Tapia, n. 97.

M. Fumus, n. 98.

M. Alvarez, n. 99.

M. Gonet. a. n. 100. ad 105.

Idem plurima resolvit per probabilitatem, & probabilioritatem, & solutiones probabiles, ibid.

Probabilem cognitionem vocat certitudinem, n. 103.

An dubium speculative non impedire, ne operemur, sed tantum practicum, ibid.

An, quod homo per probabilem conjecturam fiat practice certus de non peccato, ibid.

Docet expresse, tum quod solum iudicium de probabilitate sit satis, tum quod etsi sumus incerti speculative de honestate objecti, fieri possumus practice certi de honestate actus, ibid.

Dat simultaneam probabilitatem utrique contradictorie, n. 104.

Plurima modo improbabiles erant Antiquis probabiles, n. 105.

N. 96. **D**ecimus octavus est Illust. Godoy Thomistarum Modernorum facile Princeps, qui cum æquè doctus, ac prudens fuerit, ipsissime solâ probabilitate objectivâ contentus est. Ne verò actum agam, lege quæ dedi d. 13. scilicet. 6. a. n. 399. ubi plura refero ex eodem; necnon celebre ejus dictum contra negantes probabilitatem opinionibus oppositus.

N. 97. **D**ecimus nonus est Illust. Tapia, sanctitatis, & doctrine nomine Hispanis notus, qui utroque suo *Tomo Catenæ Moralis* plurima per solam certam probabilitatē resolvit. Inter alia autem lib. 1. qu. 8. art. 10. exponens, quid sit conscientia dubia, hæc habet: Hæc non reperitur in eo saltem, qui certò judicat opinionem esse probabilem, & tutam, ac proinde nullum esse peccatum; nam si certum iudicium est, reverà dubium non est. Ecce disertè ait non peccare, qui sequitur iudicium certum de probabilitate; loquitur autem de probabilitate objectivâ, ut patet ex terminis, nam ait, quod certò judicans opinionem esse probabilem non peccet: non autem dicit, quod judicans subjectivè probabiliter opinionem esse veram non peccet. Vide quæ dedi ex eodem disp. 13. n. 402.

N. 98. **V**igésimus est M. Fumus in *Armilla verb. Hora*, quærens, an Religiosi professi, Sacris tamen non iniati, teneantur ad Horas Ca-

nonicas, ait: Contrarium tenent alii communiter; (nempe quod teneantur) meliorem videtur opinio Caietani, (nempe negans.) Ecce non assentitur directè opinioni Caietani, sed reflexè judicans eam meliorem, seu probabiliorē.

Vigésimus primus est Illust. Alvarez disp. N. 191. qui ait, probabilius esse, quod veniale uniri possit cum solo originali, adeoque oppositam Divi Thom. sententiam ait esse difficilem, testante Maitino in 2. disp. 4. num. 60.

Tandem M. Gonetus, qui est Probabiliorista, sed sui ipsius oblitus, modum, quem reprobat, passim approbat. Nam *tom. 5. disp. 2. de Exist. Sacrament.* postquam attulit verbum D. Thomæ 3. p. qu. 70. art. 4. ad 2. a me suprâ allatum, in quo S. Thom. dixerat probabile esse &c. ait M. Gonet. n. 61. Verum simile etiam est in statu legis naturæ fuisse necessarium aliquod Sacramentum: & n. 93. ait: Fateor D. Thomam in oppositam opinionem inclinasse ut probabilem: & ibid. disp. 3. de *Gratiâ Sacram.* relatâ aliquâ solutione ait: num. 77. Hæc solutio, & doctrina, haud dubiè valde probabilis est: & n. 80. ait: Hæc solutio probabilitate non caret: & n. 122. ait: Licet probabile sit &c. & n. 133. relato duplici modo dicendi Thomistarum ait: Hic dicendi modus videtur probabilior: & n. 137. citatâ duplici sententiâ ait: Videtur probabilior, & communior: & disp. 6. n. 103. ait: Probabile est Sacerdotem celebrantem in peccato mortali tria mortalia committere, conficiendo, recipiendo, & sibi ministrando; quia probabilius est, quod ministrare Eucharistiam in mortali sit mortale: & n. 110. ait: Probabilius est mortaliter peccare Diaconos, & Subdiaconos solemner suâ officia exercentes in peccato mortali: & n. 117. postquam affirmavit licitum esse petere, & accipere Sacramenta à malo Ministro, quatenus ea petens non cooperatur ejus peccato; sicut nec qui mutuum accipit ab usurario jam parato dare mutuo ad usurum, ait num. 118. quod sit verior, aut saltem probabilior opinio, quod malus Minister teneatur ante ad contritionem, non autem satis attritionem, nec necessariam confessionem, exceptâ Eucharistiæ sumptione.

Similiter *tom. 5. tr. 3. d. 1. n. 117.* ait valde N. probabile esse quod rebaptizati, & rebaptizantes sub conditione non incurrant irregularitatem: & n. 131. ait sententiam tunc, quod Martyrium justificet ex opere operato, esse probabiliorē: & disp. 4. de effectibus Baptismi n. 55. conclus. 3. ait Probabile

babile etiam est Sacramentum Poenitentiae fide susceptum, recedente fictione, producere suum effectum: & *n. 57. concl. 4.* ait: Dico 4. Probabilius videtur Sacramentum Eucharistiae fide susceptum non producere suum effectum recedente fictione: & *disp. 7. n. 24.* se subscribere ut veriori, & probabiliori sententiae tuenti non licere Aethiopicis, seu Abassinis se circumcidere mortificationis gratia, vel ad gerendam corporalem cum Christo D. similitudinem: & *disp. 6. n. 19.* ait: Dico 2. Longe probabilius est Sacramentum Confirmationis fuisse institutum in nocte Coenae: & *n. 44.* relatam opinionem tuente, quod simplex Sacerdos possit ex commissione Papae consecrare Christina necessarium ad Sacramentum Confirmationis, ait: Sententia negans magis placet.

N. Rursus *tom. 5. tr. 4. d. 5.* de Euchar. Sacram. *n. 75.* ait: Cum probabile sit Christum D. e Caelo oculo corporis videre omnia, quae sunt, & aguntur in terra; asserere etiam debemus (intellige probabile esse) hanc visionem per concomitantiam eidem in hoc Sacramento existenti convenire, & ex Sacramento illa omnia videre: & *disp. 7. n. 15.* ait: Dico probabilius esse, & menti S. Thomae conformius, omnia verba, quae in consecratione Calicis proferuntur, esse de essentia formae: & *disp. 8. n. 18.* ait: Dico probabilius esse, quod corporum resurrectio solum moraliter cauetur ab Eucharistia: & *n. 32.* ait: Dico 1. Probabilius est hoc Sacramentum causare gratiam in instanti extrinsece terminativo manducationis: & *num. 37.* ait: Dico 2. Valde probabile est, quod si eo tempore, quo species sacramentales remanent in stomacho, homo novus, ac ferventior charitatis actus eliciat, quibus magis, ac magis se disponat, recipiet maiorem gratiam ex opere operato: & subdit ex C. de Lugo *d. 12. n. 46.* quod licet olim haec opinio male audierit, hodie communiter recipitur: & *disp. 10. n. 18.* ait: Opinio negans licitum esse in ullo casu Subdiacono, vel Laico ministrare Eucharistiam, communior, & probabilior est: & *disp. 11. n. 91.* ait: Dico 4. Valde probabile est Sacrificium Missae remissionem peccatorum venialium aliquo modo immediate causare: & *tr. 5. disp. 4. n. 92. ad finem* ait: Probabilior videtur opinio, quod anima a corpore separata actum charitatis, aut contritionis, quo peccata venialia detestetur, eliciat in ingressu purgatorii: & *disp. 7. n. 1.* ait: Referuntur sententiae, & verior, seu probabilior eligitur. Nota ly seu, adeoque dum alibi eligit sententiam, ut verior, eligit ut probabiliorem: & *disp. 9. n.*

Tom. III.

47. *ad finem* ait, quod Sacerdos cum iurisdictione tantum probabiliter (non dicit probabiliori) valde absolvat, quia Ecclesia censetur supplere defectum iurisdictionis: & *disp. 10. n. 44.* loquens de sententia obligante facit circumstantias notabiliter aggravantes ait: Videtur probabilior: & *disp. 11. n. 25.* quærens, an sigillo confessionis teneatur, qui aliquid dicit alteri ea conditione, ut fervet sub sigillo confessionis, ut saepe accidit, ait: Probabilius est in eo non esse aliam obligationem, quam secreti naturalis.

Et *tom. 4. tr. 8. d. 1.* de necessit. Gratiae *n. N.* 323. ait: Multo probabilior est sententia asserens nec omnia venialia ex genere, aut paritate materiae posse hominem iustum diu vitare cum gratia, & auxiliis ordinariis: & *n. 339.* postquam directe asseruit, quod aliqui Sancti speciale privilegium habuerint vitandi omnia venialia collectivè, in aliqua tamen tantum determinatè materia, (soli enim Deipara concessum vitare in omni) ait *n. 342.* Quod verò probabile sit aliquos Sanctos habuisse privilegium &c. Ecce in conclusione ponit iudicium directum; in probatione autem pure appellat ad reflexum: ergo etsi alibi saepe proferat iudicium directum, intelligi potest ut hic, nempe probabile esse, quod ita sit: & *disp. 5. art. 2.* quærens, an homo habere possit certitudinem omnino infallibilem de suo statu gratiae, ait *n. 20.* non posse habere talem certitudinem moralem, similem ei, quæ assemtior, Roma est, seu quæ omnem formidinem excludat; posse tamen, ait *n. 24.* habere probabilem, seu conjecturalem cognitionem, seu certitudinem. Ecce probabilem cognitionem vocat certitudinem: ergo dum alibi aliquid inter DD. incertum vocat certum, non est nisi probabile. Immo *n. 26.* ut occurrat argumento, quod si homo non habet certitudinem moralem de statu gratiae, non posset nisi temerè sumere Eucharistiam, & alia Sacramenta vivorum, ait *n. 27.* duplex distingui à Theologis dubium, unum speculative, quo dubitamus de re in se; aliud practicum, quo de ejus praxi, seu an eam exequi possimus; dubium autem speculative non impedit, quo minus tuto operari possimus; practicum impedit. Et hinc licet Sacerdos speculative dubitet, an aliquis sit in statu gratiae, si tamen habet probabilem conjecturam de hoc, potest ei licite ministrare Sacramentum vivorum, quia per talem probabilem conjecturam fit practice certus de bonitate talis operis: & licet speculative dubitare possimus, an aliqua Hostia sit consecrata, quatenus dubitare possumus,

V ij

mus, an consecrans sit Sacerdos, &c. quia tamen probabiles de opposito habemus conjecturas, possumus, ac tenemur adorare Hostiam a Sacerdote expositam, quia per tales conjecturas sumus practice certi esse licitum. Hæc ferè ad verbum. Ecce in terminis nostra sententia, tum quod solum iudicium reflexum de probabilitate satis sit; tum quod etsi simus directè speculativè incerti de veritate, & honestate objecti, possumus tamen reflexè fieri certi de licentiâ actionis. Mirabile autem est, quod alibi, nempe *tom. 3. dissert. de Probabilitate*, totum hoc impugnet: & *tr. 9. disp. 1. de Justific. impij n. 165.* ait, probabilius esse, quod actus spei formalis non requiratur ad justificationem, satis virtualis: & *disp. 2. n. 36. ad finem*, relatâ duplici opinione, una tuente Henoch & Eliam hodie mereri, aliâ negante, ait: Quid horum probabilius sit, Lector judicabit: & *tr. 10. d. 4. n. 90.* ait: Videtur probabilior sententia docens Summum Pontificatum esse de jure Divino, & non tantum Ecclesiastico, annexum Episcopatu Romano.

N. Et *tom. 3. tr. 1. d. 4.* relatâ triplici sententia circa composibilitatem peccati cum visione, ait de sententiâ negante, quod sustinetur ut probabilior à Joan. à S. Thom. ab Ildeph. à Serra, & alijs Thomistis: & *disp. 5. n. 56.* ait: Respondet Sotus in *4. disp. 49. qu. 5.* probabile esse quod talis decor specialiter fulgebit in capite; loquitur de Aureolis Beatorum. Superiedo ab alijs ejusdem Authoris locis satis obviis *tom. 3. 2. & 1.* cum satis superque sint quæ ex eodem dedi. Hoc tantum rogo, quomodo sæpe unice ad solam probabilitatem, immò probabilitatē veritatis opinionis accurrat, dimisso omni iudicio directo, cum tamen in *dissert. de Probabilitate* hoc neget? Rursus quomodo sæpe alserit utramque opinionem esse certò probabilem, cum tamen simultaneam probabilitatem neget? Fateor me sæpe advertisse Probabilitatem sui oblitisci, & doctrinam, quam in *tract. de Probabilitate* impugnant, alibi apertis ulnis excipere.

N. Nollem autem, quod Benevolus Lector egrè ferret, quod aliquam opinionem retulerim, hodie improbabilem, Antiquioribus tamen probabilem. Nec enim est, quod de hoc queratur, tum quia in exemplis non requiritur veritas; nec enim hic disputatur, an hæc, aut illa opinio sit probabilis, sed hic unice discutitur, an modus resolvendi dubia per certam probabilitatem veritatis, suspensio omni iudicio directo de veritate, sit Modernorum Probabilistarum inventum, an inveteratus sapientioribus, & prudentio-

ribus antiquis Theologis resolvendi modum tum quia etsi aliqua relata opinio sit hodie improbabilis, vel quia damnata, vel quia opposita est hodie moraliter certa; attamen ætate, quâ citati DD. disputarunt, fuit valde incerta, & à pluribus asserta ut probabilis: ergo ex hoc, quod aliqua opinio ex relatis dicatur probabilis, cum tamen non sit, non inde sequitur vitium contra modum resolvendi dubium per solam probabilitatem, sed ad summum erit vitium in Authore dante probabilitatem opinioni non probabili.

SECTIO III.

Ex mente insigniorum Scotistarum.

§. I.

Selectiores aliqui ex Illust. Scoti Scholæ.

SUMMARIUM.

Alensis utitur solâ probabilitate, n. 106.
Angelus, n. 107.
Faber, n. 108.
Medina, n. 109.
Delgadillo solo iudicio reflexo de probabilitate resolvit, n. 110.
Coradua idem præstat, n. 111.
Villalobos, n. 112.
Emman. Rodriguez, n. 113.
Cronsfers, n. 114.
Brancasius, n. 115.
Bordonus, n. 116.
Falsum quod ait Coronus, Aristotelem non distinxisse inter probabile, & probabilis, & solum probabilis esse probabile, ibid.

Inter Scotistas chorum ducat Alexander N. de Ales ab Illust. Cornejo Doctor Doctorum meritò in Chronica S. Francisci, di- fertissimo prorsus stylo exarata, appellatus; nec non Divi Thom. & Divi Bonav. Magister. Hic ergo 3. p. qu. 1. membr. 2. art. 1. defendit ut probabilem sententiam speculativam, quod in statu innocentie, eo brevi, quo innocentia vixit, tempore; in primis Parentibus fuerint à Deo instituta aliqua Sacramenta: ergo modus resolvendi dubia per solam probabilitatem est coetaneus Scholasticis.

Secundus est Angelus, cujus Summa ab N. ipsius nomine, & doctrinâ dicitur *Angelica*; 107. hic igitur Author *verb. Luxuria n. 2.* ait: Non credo, quod mutet speciem, & sit circumstantia in confessione aperienda. Ecce utitur negatione iudicii directi; non enim ait, Credo, quod non mutet speciem, & credo, quod non sit circumstantia in confessione aperienda.